

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Skrb za eksistenco.

Najpoglavitejšje vprašanje za invalide je skrb za eksistenco, vse drugo zanje nima toliko pomena, glavno je le, da si morejo pri svoji hibi služiti kruh in se primerno preživljati. Malenkostna invalidnina za preživljanje ne pride v poštev, druge bonitete, ki jih daje invalidski zakon so razen strokovnega učenja v tem pogledu tudi postranskega pomena. Invalid od bonitet invalidskega zakona ne more živeti, zato mu more največ koristiti pomoč pri ustvarjanju eksistence. V tem pogledu pa naš invalidski zakon daje prav malo. S strokovnim izučanjem se neha vsaka skrb. S tem se smatra invalida za usposobljenega za nadaljnje samostojno preživljanje. Kvečjemu more postati še samostojen obrtnik, to pa seveda, ako mu fizična in gospodarska moč to dopuščata. Najvažnejšega vprašanja, kako strokovno usposobljene invalide spraviti do nameščenja in zaslužka, pa invalidski zakon ne vsebuje. Obstoji neko posredovanje dela, ki pa ne more priti v poštev, ker ni prisiljeno. Z razredčevanjem in redukcijami se otesajo materijalnih dajatev za invalide, da bi jih pa postavili na lastne noge, pri čemur bi se lahko v marsičem olajšali državni izdatki in invalidsko vprašanje usmerilo na pravo podlago in smisel, tega pa ni. Invalidi smo sami pokazali potem svojega udruženja pravo pot, ko smo želeli uzakonitev prisiljenega zaposlovanja vojnih žrtev. Pokazali smo, da želimo delati in se vzdrževati.

Stavili smo predloge pri vsakem načrtu invalidskega zakona, da naj se uvede prisilno sprejemanje invalidov v službe državnih, samoupravnih pa tudi privatnih podjetij. Behmenov načrt je v svoji končni obliki vseboval vse te pogoje, toda to je bila pri poznejših načrtih velika rak rana in zatirjevalo se je, da bi posegali preveč v obrtno-industrijsko pravo.

Oni posedujoči, katerim so današnji pohabljeni branili imetje, ne smejo biti prisiljeni spre-

jeti invalidov, čeprav so jim voljni delati tako pošteno, kakor vsak drug nameščenec? To je celo njihova moralna dolžnost in bi se je morali prostovoljno zavedati.

Toda tega do danes še ni. Lastne koristi premagajo vsako moralno. Gremo v čase, ko postaja med delovnimi moči vedno večja konkurenca. Gospodarske prilike potrebujejo vedno manjšo delovno silo, zato se je pričelo izrabljanje. Iz tega sledi brezposelnost, ki je danes že jako velika in nadejati se je najbrž še večje.

Brezposelnih delovnih moči je v izobilju in pri tem igra veliko vlogo fizična zmožnost ter strokovna sposobnost.

Danes se povsod izbira prosilce po kvaliteti. Pohabljenec in bolnik pa sta pri tem odrinjena in prideta zadnja na vrsto, oziroma v današnjih razmerah sploh težko prideta do službe.

Pri tem se vidi, da ni zadostno samo, da se invalid izuči obrta, temveč bi se moral invalidski zakon lotiti tudi nadaljnje pomoči v eksistenčnem vprašanju. Strokovno izučenje invalida je površno, ker je izvršeno v prekratki dobi enega ali dveh let. Poleg tega pa strokovno izučen invalid, ostane vedno še invalid in ima za gotove procenete zmanjšano delovno moč, ki je ne more navadno nikoli več pridobiti. Tudi mora veliko prej omagati in opešati.

Tega se naši delodajalci dobro zavedajo, le zakonodajalec se v invalidskem zakonu ni hotel tega zavedati.

Invalid se ne more nikdar meriti z zdravim človekom, posebno pri fizičnem ali ročnem delu. Zato pa je tako, da se jih delodajalci branijo.

To je istina in kdor pozna naše vprašanje bližje ali pa pogleda pritožbe naših invalidov, bo moral to priznati.

Invalida se vsak brani vzeti v službo in če je najusmiljenejši delodajalec, vpraša najprej: »Ali boste zmožni vršiti to ali ono?«

Vojna hiba dela invalidu zapreke, da se ne more kosati z zdravimi. Ni pa sam kriv, da mora sam nositi posledice, ki mu grenijo življenje. Zato ga prava zaščita ne sme izpustiti nikdar izpred oči, temveč mu mora skozi in skozi pomagati, da ne bo radi bolezni in hibe podlegel v borbi za obstanek.

Naš invalidski zakon pa ga hitro in površno dvigne samo iz največjega blata, potem ga pa v najvažnejših slučajih prepušča usodi.

Imamo pa v tem oziru bolj srečne sotrpine, in sicer v Nemčiji.

Tam, kakor se nam pokaže, imajo veliko smotrenejšo in lepšo socialno zakonodajo.

Ne glede na druge določbe v Nemčiji, ki dajejo invalidom in drugim vojnim žrtvam marsikaj v pomoč in zaščito, hočemo pokazati le, kar se tiče našega v tem članku obrazloženega vprašanja. Tam imajo za zaposlovanje težkih poškodovancev posebni zakon, ki je bil sprejet prvotno 6. 4. 1920, v novi obliki je izšel zopet 12. 1. 1923 in pred kratkim se je vodila od strani državne nemške organizacije invalidov zopet borba za noveliranje. Zakon je bil noveliran toda ne še po želji in volji nemških invalidov. Da bodo naši čitatelji videli, kako močno zaščito se da napraviti pri zaposlovanju invalidov, hočemo v kratkih potezih razložiti prednavedeni nemški zakon:

Delodajalci so dolžni dajati mesta težkim invalidom, ki so sposobni za delo pred drugimi. Pod delodajalci je razumeti tudi ustanove, korporacije, javne zavode itd. Zaposlovanje velja tudi za uradnike pod posebnimi predpisi in pogoji.

Za težke invalide se smatrajo oni, ki so za 50% ali več delanezmožni.

Državna vlada se pooblašča, da v sporazumu z državnim svetom odredi procentualno, koliko mest v državni ali deželni službi in v

našel kako bilko ali vrvico ali kaj drugega, da je bilo sposobno za lov. Mačkica je zado voljevala vse. Zaganjala se je sedaj v to polzečo »zver« ter jo lovila, sedaj skočila, stegovaje prednje tačice za na vrvici viseči in bingljajoči kamen in ga pečkala s tačico, sedaj zopet z velikimi skoki bežala od otrok in se vračala nazaj.

Otroci so se smejali in vriskali:

»Poglej, kako prime, kakor z rokami.«

»In potiplje, kakor... kakor s prstom.«

Francek ji je pomolil prst.

S tačico ga je pecnila, oprezno, ter samo tako majčkino dala čutiti kremplje, kot bi hotela reči:

»Ehe, tu je orožje, ako treba. Ostro...«

»Kako ima mehko tačico,« je govoril Francek. »Komaj se čutijo kremplji.«

Tudi Ančka je pomolila prst.

Mucka jo je potipala, kot bi hotela reči:

»Kaj misliš, da ne vem, da je to tvoj prst?«

Vrisk in smejanje je udarjalo v okna in matere so pogledovale na dvorišče. Videle so, kako se otroci veselo igrajo in same so se zadovoljno nasmihale:

»Eh, da... Ko smo bili mi na njih mestu...«

Ljubomirčkova mama ni videla svojega sina pri otrocih.

»Kje pa je zopet ta mrha,« je rekla in se nagnila skozi okno. Igral se je na drugem

LISTEK.

Ivan Vuk:

Mačkica.

(Konec.)

»Kakšen oče si pa ti,« je govorila zbadljivo. »Drugi smejo vlačiti tisto mačko, ki ni nikoogar, samo tvoj sin bi se je ne smel dotakniti.«

Oče se je jezil in kolebal.

»Vseeno ne maram sporov s sosedi.«

»Ali smejo delati z menoj in Ljubomirčkom, kar hočejo? Hvala lepa za takega moža.«

Jezno se je obrnila in odšla v kuhinjo.

Oče Ljubomirčka pa je premišljeval. In čim bolj je premišljeval, tem bolj se mu je v srcu rodilo nekaj kakor gnjev.

»Vrag in mačka,« je dejal.

Nato je vstal, se pretegnil in rekel:

»Bom že napravil konec temu.«

Čez nekaj dni je vlovil Dobromirček zopet mačkico.

Otroci so se je razveselili. Ljubomirček se je igral zase na drugem koncu sam. Otroci so namreč vedno, ko se jim je približal, odšli od njega vstran, odkar je pred par dnevi mučil mačkico ter jo s pomočjo svoje mame iztrgal iz rok Dobromirčka.

»Spusti jo na tla,« je svetoval Jurček.

»Bo zbežala,« je rekel Francek.

Ali Dobromirček jo je že položil na tla.

»Ne bo,« je rekel.

Mačkica se je obližnila in skrivila hrbet.

Nato je pogledala po vrsti po vseh. Prestopila je in se obdrgnila ob nogo Dobromirčku.

»Kako me suje,« se je smejal Dobromirček.

Počepnili so okrog nje in jo božali.

»Že zopet prede: Vrr-ban, vrr-ban...«

»Skrb 'mam, skrb 'mam...« je dodala Ančka.

Jurček je poiskal tanko šibo in z njo švilgal po zemlji.

Mačkica je zapazila. Prestala je prestiti in je pozorno gledala. Noto se je potuhnila čisto k zemlji. Zadnji nogi sta napeto grebli in iskali trde opore za uspešen skok.

Otroci so z napetim pričakovanjem gledali. Jurček je migal s šibo in jo vlekel po tleh, kakor da se zvija kača.

Zdajci je planila mačkica. Kakor strela.

Jurček ni bil tako uren, da bi odmaknil šibo.

Mačkica jo je zgrabila s prednjima tačicama.

Nato pa je zmagoslavno pogledala po otrocih in začela zopet prestiti, kot bi hotela reči:

»Ali vidite, mali ljudje, kaj znam?«

Vesel, razposajen krik ji je bil v priznanje. To svojo umetnost je morala ponavljati na različne načine. In izpolnjevala jo je z zabavo in z vso svojo gibčnostjo. Otroci so žareli od zadovoljstva in zabave. Vsak je

drugih korporacijah javnega prava se mora zasedati s težkimi invalidi.

Deželna vlada sme naložiti poleg sebe tudi drugim, da vodijo nadzorstvo nad zavodi in korporacijami v svrhu izvajanja določb. Državni minister dela določi procentualno, koliko mest mora vsak privatni delodajalec zasedati s težkimi invalidi. Ako določi več kot 2%, mora imeti odobrenje državnega sveta in odbora za socialna vprašanja. More pa svoje določbe raztegniti tudi samo na posamezne vrste poklicev, druge pa izključiti.

Posredovalnica more privatne delodajalce tudi oprostiti teh določb popolnoma ali pa deloma, ako gre za posebne vrste (težke) specialne poklice, ali domače poklice. Vendar pa mora minister ter posredovalnica zaslišati zastopstva delodajalcev in delojemalcev. Na podlagi takega zaslišanja more minister odrediti tudi, da morajo držati privatni delodajalci gotova mesta, ki so povsem za invalide primerna, prosta in jih tekom 3 dni po izpraznenju naznaniti. Zasedati se smejo šele, če posredovalnica tekom 10 dni ne pošlje nobenega težkega invalida.

Takega privatnega delodajalca, ki nima zaposlenih zadosti težkih invalidov, mora posredovalnica opomniti in če še ne izpolni mest mu more posredovalnica sama naznačiti težke invalide in čas, do kdaj morajo biti nameščeni. V posebnih slučajih se more dovoliti zaščita po tem zakonu tudi manj delanezmožnim invalidom do 30%. Delodajalci se morejo odkupiti obvezam zaposlovanja na ta način, ako preskrbe težkim invalidom podjetja ali nepremičnine v last ali zakup iz katerih se morejo živeti.

Delodajalci so dolžni dajati posredovalnicam vsa tozadevna pojasnila in vpogled v svoje obrte (pod strogo tajnostjo preglednikov), na zahtevo glavne posredovalnice morajo tudi zavarovati naprave in stroje proti nesrečam. Kjer je najmanj 5 vojnih invalidov zaposlenih, se mora določiti zaupnika. Potrebne eventualne stroške zaupnika nosi delodajalec. Zaupniki morajo imeti na razpolago tudi lokale in potrebe, ki jih daje podjetje svojemu zastopstvu na razpolago za konference in seje.

Težkemu invalidu se more odpovedati služba le sporazumno z glavno posredovalnico. Termin odpovedi je štiri tedne. Ako posredovalnica na odpoved, ki mora biti samo pismena, 14 dni ne odgovori, se smatra odpoved za veljavno.

Posebne zakonske določbe, ki dovoljujejo odpoved brez termina ostanejo v veljavi.

Ako gre za bolezen, ki izvira iz vojne, mora veljati le pristanek glavne posredovalnice. Težki invalidi, ki se jim odpove radi splošnega prenehanja dela vsled stavke brez termina, se morajo ob zopetnem pričetku dela vzeti nazaj.

Delodajalci, ki na grd način zanemarjajo te predpise, se kaznujejo od delavskega sodišča na globo do 10.000 mark, ako se ponavlja, pa do 100.000 mark.

Težki invalid, ki zanemarija svoje naloge pri delu, je kaznovan potom odbora težkih invalidov v glavni posredovalnici z začasnim odvzemom vseh teh pravic, vendar to ne sme presegati dobe 3 mesecev.

Pri vsaki posredovalnici obstoji odbor težkih invalidov iz predsednika in 8 članov, od katerih sta dva težka invalida delojemalca, 1 civilni (nevojni) težki invalid, 2 zastopnika delodajalcev, drugi pa zastopniki obrtnih in rudarskih zadrug. Ti odbori imajo posebne predpise državnih delavskih oblasti.

V splošnem je zakon jako dalekosežen in koristen za invalidske pravice. Tako v Nemčiji. In pri nas?

Prizadevali smo si, da bi vsaj nekaj malenkostnega spravili v naš invalidski zakon, toda zastoj. Preveč bi posegali v obrtno pravo. Zakaj pa to lahko store v drugih državah?

Naše sedanje določbe v tem oziru ne zaležejo popolnoma nič.

Posredovalnice za delo ne morejo nobenega invalida oddati ali vsiliti, ako ga delodajalec ne mara.

V državnih službah veljajo le enaki pogoji, s katerim izrazom se lahko odkloni vsakega. Pri nas celo iz državnih služb reducirajo invalide, dočim jih drugod še v privatnih podjetjih ne smejo.

Naše invalid nima v eksistenčnem vprašanju nobene zaščite.

Kar primerjajmo gori obrazloženi nemški zakon in videli bomo, da se smotri za rešitev invalidskega vprašanja precej križajo. Invalidsko vprašanje ne bomo rešili z malenkostnimi invalidninami, temveč z uveljavljenjem eksistenčnega prava, h kateremu moramo pritegniti malo več narodnih gospodarskih moči.

Obrazloženi nemški zakon, ki pa ima v drugih panogah še mnogo enakih, naj nam bo za zgled.

hodu 9-tega vlaka iz Celja razvil žalni sprevoz z velenjsko godbo na čelu, ki je igrala žalostinke. Posamezna društva, med njimi tudi invalidi iz krajevnih organizacij Celje, Šoštanj in Polzela, so šla z venci v sprevodu, ki je krenil na pokopališče. Najprej je bila maša, nato pa slavnostni del. Zastopnik krajevine zveze je pozdravil vse navzoče med njimi tudi odposlanca vojnega ministra g. polk. Žerjav sresk. poglavarja g. Pinkava iz Celja in vse odbornike in člane zveze z g. majorjem Colaričem na čelu ter druge organizacije. Po blagoslovu je imel govor g. Bonač, ki je zopet segal v srce. Na to so pokladali vence društva in svojci s primernimi govori in nagovori. Bilo je lepo število vencev. Najprej je položil venec s krasnim govorom v spomin borbe za svobodo našega troimenega naroda zastopnik vojnega ministra g. polk. Žerjav. G. sreski poglavar je izrazil enako počaščenje spomenu padlih občanov Šmartna. Na to so sledile organizacije in društva, vsak delegat je položil venec s krasnim nagovorom. Tudi naša krajevna odbora iz Celja in Šoštanja sta dala krasna venca in tovariša sta napravila s svojima govorima lep vtis. Tov. Jenko iz Celja je z daljšim govorom žel mnogo sočutja in priznanja. Tudi skoro vse obitelji padlih so položile lepe vence. Domači pevci in celjska »Oljka« so med presledki zapeli par pretresljivih žalostink in velenjska godba jim je enako sledila. Končno se je z lepim govorom zahvalil vsem g. major Colarič kot predsednik zveze.

Tudi oblastni odbor iz Ljubljane je odpisal k slavnosti svojega delegata tov. Tomca, ki je izrazil spoštovanje padlim in umrlim vojnim tovarišem.

Popoldne pa se je vršil na prireditvenem prostoru najprej zvezni shod, pri katerem je govoril o invalidskem vprašanju tudi tov. Tomc. Ob pol 4. ure se je pričela na prostem narodna vojna igra g. Matičiča »Kalvarija«. Igralci so želi mnogo pohvale. Igra je nadvse zanimiva in je bila tudi dobro izvajana. Posebno pretresljivo je postalo 4. dejanje, ko se vname borba na Doberdolu. K veličastni sliki je pripomogla vojaška oblast, ki je dala na razpolago opremo in strelske izdelke, da je močna detonacija napravila celo igro mogočno.

Obe slavnosti nam bosta ostali v spominu.

Naročnikom našega lista.

Uprava beleži precej zaostankov na naročninah. Kljub temu, da je dosti naročnikov, ki po poteku predplačila niso poravnali takoj naročnine za naprej, je uprava list vseeno pošiljala. Nekateri prejema list že po več mesecev, ne da bi se spomnili, da je treba poslati zopet naročnino za nazaj in naprej. Res je, da so med naročniki po večini vojne žrtve, med katerimi vlada pomanjkanje, toda opaziti je, da nekateri kljub temu točno poravnajo. Cena lista je tako malenkostna, da skoro ni verjetno, da bi si kdo ne mogel utrgati po 2 Din na mesec. Vsi tovariši in tovarišice bi se morali zavdati, da je naše glasilo edino mesto, s katerega moremo javnosti izražati naše težnje. Zelo važno za vsakega pa je tudi, da je informiran o vseh zadevah, ki se tičejo našega vprašanja. Moralna dolžnost vsakega člana udruženja

Odkritje spomenikov padlim vojakom.

Zveza bivših vojakov svetovne vojne je s svojim neumornim prizadevanjem za počaščenje padlih in umrlih vojnih tovarišev postavila zopet dva lepa spomenika.

V nedeljo dne 18. julija t. l. je bilo slovesno odkritje spomenika padlim vojakom pri Devici Mariji v Polju.

Okoli 9. ure se je pričelo zbirati okoli veličastne farne cerkve ljudstvo od vseh strani. Po maši se je vršilo odkritje. Domača godba je zasvirala žalostinko in pevci so zapeli »Vigred«. Sledil je blagoslov in na to pretresljiv govor tainika zveze č. g. Bonača ki je orosil vse oči.

Veliko počaščenje herojem je izrazil v svojem lepem govoru tudi g. major Colarič. V imenu našega udruženja je podal izraz našega počaščenja, sočustvovanja in skrbi za svoje

padlih, tov. Tomc. Zastopnik krajevine zveze vojakov je prečital imena vseh umrlih vojakov Poljske fars, katerim je namenjen spomenik »veličastni borec Janez v bojni opremi«, delo kiparja g. Dolinarja. Imena so vklesana v plošči in jih je preko 70. Slavnost sta zaključila zopet pevski zbor z našo slovensko »Oj, Doberdob« in domača godba s »Što čutiš«.

Popoldne je bil zbor zveze vojakov, na katerem je govoril v imenu invalidov zopet tov. Tomc.

Preteklo nedeljo dne 25. julija t. l. pa je bilo odkritje spomenika v Šmartnem ob Paki v Savinski dolini. Tudi tukaj je bil program nad vse krasen. Jutranji vlaki so imeli podvojeno število vozov in so bili natrpani udeležnikov za Šmartno. Od kolodvora se je po pri-

»Nisem lačen,« je rekel Dobromirček in se smehljal mami. »Mačkica pa je lačna.«

»A, če nisi lačen, potem pa lahko odstopiš mačkici svoj del,« je rekla mama in nalila v posodo mleka.

Dobromirček je postavil posodo pred mačkico.

Ponjuhala je, pogledala okrog, zopet ponjuhala in pokusila z dolgim, rdečim jezikom. Nato se je še enkrat ozrla na Dobromirčka, položila zadnje noge pod trebuh, podvila rep in začela lokati sladko mleko. Dobromirček jo je z zanimanjem gledal. Vsedel se je na tla tik nje in ni odvrnil oči od njenega gobčka.

»Mama, poglej, kako ona je!«

Pokazal je z jezikom, kako dela. Mama se je morala smejati.

»Da, da. Jezik mačkice je kakor žlička. Ko ji treba jesti mleko, si takoj z njega naredi žličko.«

»Pa kako hitro zajema in nosi v usta,« je rekel.

Tri dni so se otroci zabavali z mačkico. Dobromirček ji je odstopal svoje mleko. V mladih možganih je včas, ko je legal spat, pomislil, kako to, da ima on vseeno toliko mleka kakor prej, ko ga še ni odstopal mačkici. Tolmačiti si tega ni znal in nekoč pri zajutreku je vprašal mamico.

»Vse, kar daš potrebnim, pa naj bo mačkica ali otrok, se ti dvojno povrne,« je rekla mati.

Dobromirček se je zamislil. Nenadoma pa je vprašal mamo:

»Kje raste mleko?«

Mati se je nasmejala. Ni mogla razumeti, da so otroški možgani rodili to misel v zvezi s povračilom dvojnega, ako se da potrebnim. Ker pa še Dobromirček kot mestni otrok ni videl krave — saj je bil komaj pet let star — je rekla:

»Mleko ne raste. Mleko daje krava.«

Mati je mislila, da je otrok sedaj razumel in ni opazila, da je njegov obraz ostal še vedno tako zamišljen kakor prej, nego ga je vzpodbujala:

»Jej, jej, da ne bo mrzlo.«

Objokan je pribežal Dobromirček četrti dan v kuhinjo.

»Kaj pa je,« je vprašala mama.

Dobromirček, jecaje, je glasno in žalostno zajokal.

»Zdaj pa... zdaj pa mač... mačkico bo... boli.«

»Zakaj jo boli?«

»Ata Ljubomirčkov... veš... jo je vrgel v klet.«

»Kam v klet?«

»Tu doli v klet, kjer je premog.«

»Po stopnicah?«

koncu dvorišča sam. Sipal je v majhno vedro pesek in delal kupčke.

»Ljubomirček,« je zaklicala.

Otrok se je zganil. Videlo se mu je, da se je ustrašil.

»Zakaj nisi pri drugih otrocih?«

Ljubomirček je stal in gledal.

»Ali ne boš šel k njim? ... Alo, brž.«

Ljubomirček je pogledal narejene kupčke in nerad jih je zapustil.

»Kaj sem rekla?«

Zapovedujoči glas matere ga je gnal k otrokom.

Ali otroci, videč, da se jim bliža Ljubomirček, so prenehali igrati. Dobromirček je vzel mačkico ter odbežal z njo v hišo.

Ljubomirčkova mama je to videla.

»Kako so ti otroci pokvarjeni,« je rekla. Nato je poklicala sinčka:

»Ljubomirček! Pojdi k meni! Dobiš cukrčka.«

Priliznjen je bil njen glas, ali otrok vendar ni šel z veseljem.

Dobromirček je planil vesel v kuhinjo k mami.

»Poglej, mačkico sem ti prinesel. Daj, prosim, mama, mleka! Mačkica je lačna, glej!«

»Kaj boš pa ti jedel?«

»Nič,« se je odrezal Dobromirček.

»O, to pa ne bo šlo. Lačen pa ne smeš biti. Potem ne boš rastel in ne boš velik, ako boš lačen.«

je, da naroči in podpira stanovski list. Kajti vsak pravilni član se briga za vse kar podvzema njegova organizacija. Ne le, da prisluškuje od strani in se oglasi samo takrat, ko kaj pade, dejansko mora pokazati, da sodeluje v vsem z nami. Organizacija le s takimi člani napreduje. Kdor pa ni naročnik organizacijskega glasila, ga ne čita in ni informiran, pokaže, da ne sodeluje z nami in ni član na mestu.

Uprava bo v prihodnjih dveh številkah razposlala vsem zamudnikom čeke. Če ga kdo ne bo dobil, naj se sam oglasi. Da bo vsak vedel, koliko dolguje, bo uprava napisala poleg njegovega naslova vsoto. Vsak naj pazi na to. Naj ne bo nobenega nadaljnjega zamudnika. Do-

tični naj pošljejo vsote za nazaj in primerna predplačila za naprej.

Uprava ima naročilo, list dne 15. avgusta t. l. vsakemu brezpogojno ustaviti, ako ne bo poravnal naročnine.

Tovariši in tovarišice. Apeliramo na vas, da pridobivate novih naročnikov. Posebno pa funkcionarje naših odborov prosimo, da se resno zavzamejo za zbiranje novih naročnikov. Širite naš list tudi po javnih lokalih. Nek naš krajevni odbor ima naročene vse svoje člane na naše glasilo. Da bi tako zavedni člani našli tudi drugod posnemalce.

Uprava.

Politične beležke.

Prijateljska pogodba med Romunijo in Grčijo. Romunsko zunanje ministrstvo je dobilo od grške vlade predlog, da se takoj prične s pogajanjimi, na katerih bi se sklenila prijateljska pogodba med Romunijo in Grčijo. Romunski ministrski svet se je na ta predlog sicer principi- pijelno izjavil, da je za sklenitev prijateljske pogodbe z Grčijo, vendar pa sedanjega trenutka ne smatra ugodnim, da prične s pogajanjimi. Romunija ima namen, stopiti prej v dogovor z Italijo, da določi sporazumno smernice za balkansko politiko.

Zopet zarota proti Pangalos. Proti grškemu diktatorju, generalu Pangalos, je bila baje zopet organizirana zarota. Pangalos se hoteli zarotniki usmrtiti. Na podlagi obsežne preiskave v Atenah so bili aretirani bivši ministrski predsednik Mihalokopulus in še razni drugi opozicijski voditelji.

Diktatura na Portugalskem. Prvotno so portugalski revolucionarji prevzeli v svojo vlado nekaj civilistov. Kmalu so pa civiliste vrgli iz vlade. Sedaj je Portugalska izključno le v oblasti vojaške diktature. Portugalski diktatorji imajo namen izpremeniti ustavo in uvesti v republiki reforme, katere sta v svojih državah izvedla s posebnim uspehom Primo de Rivera in Mussolini.

Reorganizacija finančnega ministrstva. Finančni minister je ukinil generalni direkciji posrednih davkov in pravovarstva in ju združil z drugimi referati. Na ta način misli finančni minister zmanjšati uradniški aparat.

Italija izstopi iz mednarodnega urada dela. Kakor znano, je v Italiji uzakonjeno deveturno delo. Poluradno sedaj razširjajo italijanski vladni krogi vest, da bo Italija izstopila iz mednarodnega urada dela, kakor hitro bi delegati mednarodnega urada dela zavzeli neprijateljsko stališče proti Italiji, ker je uvedla deveturno delo.

Smrt sovjetskega komisarja. V Moskvi je umrl sovjetski komisar Dzerdžinski, star 49 let. Dzerdžinski je bil svojčas vodja čezvračke.

Orjune v ljubljanski oblasti so razpuščene. Policija je dostavila odlok ministrstva Orjunam, s katerim se razpuščajo in premoženje konfiscira.

Redukcija draginskih doklad. Kako okrniti že itak slabo plačano uradništvo, to je bil predmet razmišljanja že dolgo v vladi. In je prišla katastrofa. Povodenj je uničila ogromna premoženja in — uradniki naj plačajo. To je bila izvrstna poteza, ki je izvršila namen in dosegla cilj. Nesreča poplave je bila povod vladi,

»Da, po stopnicah... Da. Tako jo je zgrabil in jo vrgel.«

Dobromirček je z rokami pokazal, kako mu je na stopnicah iztrgal ata Ljubomirčkov mačkico iz rok in jo treščil s stopnic v klet na cementna tla.

»Na, tu imaš mačkico, smrkolin,« je rekel.

V materi je zavrelo, a se je premagala. »Bog nas varuj takih sosedov,« je rekla zase. »Boljše je, da se jih izogne človek s senenim vozom.«

Dobromirček je hlipal.

»Revido sedaj boli, mamica.«

»Morda pa je ušla?«

Dobromirček je zmajal z glavo.

»Zajokala je in obležala tam doli... S taticami je tresla in ni mogla vzdigniti glavičice.«

Goreča bol je objela srce Dobromirčkove matere.

»Uboga, nedolžna živalica,« je rekla.

Tiste dni in še teden za tem otroci niso marali iti na dvorišče. Uhajali so na cesto. Zakaj tam v jami za smeti, ki je na drugem koncu dvorišča, je bila zakopana mačkica. Reklo se je celo, da jo je mati Ljubomirčkova še na pol živo zakopala.

In še dolgo potem niso otroci mogli pozabiti majhne, gibčne mačkice, ki jih je tako rada imela, in njene nesrečne smrti. Ljubomirčka, ko se jim je približal, so se plašili in se odmikali od njega kakor da je Kajn...

da je reducirala plače uradništvu. Reducirali jim bodo od 3—30%. Bogatim več, siromašnim manj. Ali bogati tisto večje reduciranje ne bodo niti občutili, siromašni pa bodo tisto majhno reduciranje občutili zelo.

Mesto da bi vlada iz dispozicijskih fondov, z reorganizacijo uprave, da bi bile nemogoče »zarade«, korupcije in kako je že vse ime tistim »dovoljenim« dohodkom, ki se ne obdavčijo, posegla vmes in pomagala ter na ta način prištedila ogromne vsote, jemlje svojim uslužbencem tisto malo kar imajo.

Glede poplav je v ostalem treba reči tudi še to-le: Nedvomno je škoda, ki jo je trpelo prebivalstvo prizadetih krajev ogromna in država je dolžna z vsemi sredstvi priteči na pomoč. Škoda pa je predvsem na raznih napravah, poslopjih itd., ni pa v toliki meri na letošnji letini. Ugotoviti se mora, da je bil poplavljen maksimalno en odstotek celokupne obdelane zemlje v Jugoslaviji, a še v poplavljenih krajih je velik del, zlasti pšenice, pravočasno rešen. V ostalem pa je letina baš v glavnih žitnih krajih države letos nadvse izborna. Pšenica je obrodila kakor že 14 let ne, tudi koruza ni zaostala. Računa se, da bo celokupna produkcija na glavnih poljskih pridelkih letos za 20 do 25% boljša nego lani. Tudi sadje je v južnih krajih izredno lepo obrodilo ter so zlasti slive v Bosni in Šumadiji uspele.

Izgovori vlade na povodenjsko katastrofo so torej prazni in morejo le kompromitirati pomozno akcijo za prebivalstvo poplavljenih krajev.

Iz vladnih krogov se govori, da gre pri redukciji draginskih doklad le za začasen ukrep. Tudi to je netočno. Gre za trajno mero.

Radikali so v ostalem vsled ukrepa vlade precej preplašeni, ker jih ogorčeno zapuščajo zlasti v Srbiji uradništvo, ki je bilo dosedaj stebrov njihovih organizacij. Radičevci, ki so pri svojem predlogu računali z najnižjimi instinkti svojih mas, so se istotako prevarali. Oni smatrajo kmeta za tako omejenega, da ne bo spoznal, kam vodi politika upropaščenja državne uprave — a so se prevarali. Iz vseh krajev dobivajo i radikali i radičevci poročila, da jim bo ukrep njihove vlade silno škodil. Radikali skušajo prevladati vso krivdo na radičevce, češ, da so oni duševni očetje najnovejšega brezumja, kar je sicer res. A nič manjša ni zato krivda radikalov.

Tudi v Belgiji finančna kriza. Ministrski svet razpravlja že več dni o korakih, ki naj se store, da se izboljša finančni položaj Belgije. Sklenilo se je, da se popolnoma ukine izvoz vseh živlenskih potrebščin. Omejiti se ima tudi poraba električnega toka. S kraljevim dekretom naj se prepove prodaja belega kruha.

Naše gibanje.

Ne pozabite nakazati naročnine. Zaostanki so označeni poleg naslovov. Čitajte današnji poziv uprave.

Javen shod prirede člani krajevnega odbora v Kranju dne 8. avgusta t. l. v prostorih g. Janka Engelmana na Živinskem trgu. Pričetek ob 9. uri. Pridite polnoštevilno!

Invalidska zadruga »Vzajemna pomoč« v Ljubljani objavlja, da v mesecu avgustu ne bo uradovala. Od 1. do 14. VIII. se dobijo le najpotrebnejše informacije v pisarni Šentpeterske vojašnice, od 15. 8. do 31. 8. t. l. pa ostane pisarna popolnoma zaprta. Članstvo zadruge opozarjamo, da se oziira na to, da ne bo po nepotrebnem čakalo ali celo hodilo v Ljubljano.

Pozor pred izrabljanjem. Invalid Karl Brežič iz Loga št. 25, pošta Brezovica, okraj Ljubljana, je izgubil uverjenje ministrstva o invalidnosti, člansko knjižico s sliko in letno uverjenje za polovično vožnjo. Kdor bi te listine našel ali zasledil, naj takoj javi oblastnemu odboru v Ljubljani. Svarimo pa pred izrabljanjem, ker je to kaznivo po kazenskem zakoniku.

Iz jeseniškega kota. Zadnji izredni občni zbor krajevnega odbora je med drugim sklenil, naj se članstvo poslužuje uradnih ur vsako drugo nedeljo v društvenem lokalu. Večina našega članstva je zaposlena v tukajšnji tovarni

K. I. D. Navada je bila, da so se invalidi ali vdove obračali do odbornikov kar med delavnim časom v tovarni. Ta praksa pa je nekaterim odbornikom škodila in zato je odbor to zadevo predložil občnemu zboru. Toda članstvo se kljub sklepu ne drži tega ter še vedno izvaja staro prakso. Zato še enkrat poudarjamo, da je za vse informacije, tožbe, pritožbe in drugo čas vsako drugo nedeljo, do odbornika pa se je obrniti le v najnujnejšem slučaju. Dogaja se, da odbornik sedi po celo dopoldne pri Ravhekariju, ne da bi imel en sam slučaj za obravnavati. Takoj drugi dan v ponedeljek, pa že pride ta in ona, kako pa to, zakaj pa tako-le itd. Zato še enkrat poudarjamo, da se je držati sklepa občnega zbora. V imenu krajevnega odbora Jesenice se na tem mestu najiskreneje zahvaljujemo občini Koroška Bela za velikodušen dar, ki ga nam je naklonila. Ko bi občino Koroška Bela posnemale tudi druge občine, v kojih področje spada naš krajevni odbor in do katerih smo se obrnili s prošnjo za podporo, bi bilo dobro za naš krajevni odbor, tako pa

..... Več o tej stvari prihodnjič.

Potek veselice v Št. Vidu nad Ljubljano. Dne 11. julija je napravil krajevni odbor iz Ljubljane v Ljudskem domu v Št. Vidu nad Ljubljano veselico z izredno zanimivim programom. Prireditelj se je vršila pri pogrjenih mizah. Ob 4. uri popoldne se je prostorna dvorana popolnoma napolnila. Domači tamburaški zbor, pod vodstvom č. g. kateheta Kogejca je otvoril veselico in tudi pozneje med posameznimi oddori izbrano sviral. Nastopili so pevci društva Krakovo-Trnovo iz Ljubljane, ki so dovršeno izvajali program lepih izbranih novejših pesmi. Dramatični odsek našega udruženja iz Ljubljane je prav fino in mično naštudirano igral dve enodejanki, in sicer »Raztresenci« in »Kakršen gospod, tak sluga«. Na to pa so prišli na vrsto šaljivi spevi, katere so izvajali kot solo scene, duete in tercete na odru gg. Vrančič, Novak, Čaje in Peček in povzročili salve smeha. Vsa prireditelj je bila nad vse zanimiva in zabavna. Krajevni odbor iz Ljubljane izreka najpristrčnejšo zahvalo vsem gori navedenim, ki so sodelovali in pripomogli do tako krasnega uspeha. Obenem pa si šteje v dolžnost še posebej izreči upravitelstvu doma v Št. Vidu, posebno g. nadučitelju Jeločniku, srčno zahvalo za izkazano gostoljubnost. Posebna zahvala gre cenj. občinstvu, ki se je v lepem številu odzvalo prireditvi v prid vojnim žrtvam.

Trafike. Na novo se bodo ustanovile trafike v Ljubljani na Cankarjevem nabrežju št. 7, na Kodeljevem št. 262, v Dolu pri Ljubljani in v Dobu št. 72 pri Domžalah, okraj Brdo. Razpisani sta že obstoječi trafiki: v Vodica št. 13 in v Radomljah št. 14. Vojne žrtve, ki reflektirajo na posamezne gori navedene nove ali stare trafike ter imajo lokale in potrebni kapital, naj se zglase med uradnimi urami pri Krajevnom odboru Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani.

Natečaj za restavracijo. Subotiška direkcija državnih železnic objavlja, da je natečaj za železniško restavracijo v Brodu na Savi podaljšan do 4. septembra t. l. Pogoji so razvidni v pisarni oblastnega odbora v Ljubljani.

Efektno loterijo prireja krajevno udruženje vojnih invalidov v Somboru. Trije glavni dobitki so hiše. Poleg tega je še mnogo drugih dragocenih dobitkov. Žrebanje bo pod državnim nadzorstvom dne 25. septembra t. l. Vsaka srečka stane 20 Din. Naročajo se pri upravitelstvu našega lista proti predplačilu ali tudi direktno na naslov: Udruženje Ratnih Invalida, Okružni odbor Sombor, Bačka.

Vtisi iz risalnega in prikojevalnega tečaja. (Dopis iz Savinske doline.) Z veliko zadovoljnostjo se je pred kratkim zaključil v Mariboru tridnevni čevlarski risalni in prikojevalni tečaj. Vodil ga je strokovni učitelj g. Stegmüller, ki je s svojim temeljitim strokovnim znanjem in metodičnim poukom pridobil mahoma zaupanje vseh udeležencev. Bilo nas je 12 iz Savinske doline iz okolice Žalca. Napravili smo tudi poskuse z aparatom »Novo«, ki nikakor ne vsebuje tajinstvenosti in ga more z uspehom obvladati vsakdo v najkrajšem času. Ta aparat in zraven spadajoči album je najboljši pripomoček za vsakega obrtnika čevlarske stroke. Podan mu je nadaljni življenjski pogoj, ker se je že s težavo vzdrževal poleg napredujoče moderne čevlarske industrije. Priporočamo najtopleje, da si vsak strokovni tovariš čimprej nabavi aparat »Novo« z albumom. Razprodaja jih naš tovariš invalid Alojzij Lovrenčič iz Sv. Petra 17 v Savinski dolini, in sicer za ves celjski in vranjski sodni okraj. Tovariši čevlarske stroke, segajte po njih. Čevlji izdelani s pomočjo tega aparata so kakor vlti na nogah. Vsa pojasnila daje pisмено proti priložitvi znamke ali ustmeno gori navedeni invalid Alojzij Lovrenčič.

Trbovlje. Tam je vedno dolina invalidskih prepirov. Vsa prerokanja se vrte okoli invalidskega doma, ki ga mislijo nekateri graditi. Akcijo so začeli nekateri bivši naši odborniki v takratni podružnici, ki se je pa takrat izjalovila. Odnesele so le slabe vtise in zasejale mnogo prepirov, ki so bili predmet preobratov v našem trboveljskem odboru. Izstopivši odborniki so osnovali s pomočjo drugih oseb neki »Konzorcij za zgradbo invalidskega doma«. Ta konzorcij pa radi prejšnjih vtisov ne more dobiti pravega razumevanja in opore med našimi funkcionarji. Pa tudi odbor Zveze vojakov v Trbovljah ne more imeti s tako akcijo, v kateri ne vidi pozitivnega uspeha, nič opraviti, posebno ker snuje sam spomenik za padle vojne žrtve. Nastajajo prepiri. Konzorcij hoče pritegniti na vsak način naše in Zvezarje k skupni akciji, a oni so že ponovno izjavili, da je postavitev doma pri takih razmerah nemogoča in se ne spuščajo v take brezploдне akcije. Vpeljana je loterija, o katere uspehu nastajajo na strani naših veliki dvomi. Z ozirom na naš Krajevni odbor v Trbovljah ki je ceto stvar pred oblastnim odborom opravljal, mora slediti naše celokupno udrženje k pasivnosti kljub temu, da se je konzorcij obračal na vse naše odbore v svrhu agitacije in razpečavanja srečk.

V zadnem »Vojnem invalidu« je naš Krajevni odbor iz Trbovelj objavil »Pojasnilo«, v katerem izraža svoje pomisleke k akciji, za katero se skriva privatno, v dobitke vloženo premoženje izvirajoče od posestnikov-neinvalidov. Cela afera je bila od strani konzorcija takorekoč izzzvana, ker se vlačijo po dnevnem časopisu ter nosi že boli osebnosti in politični, kot na stvarni značaj.

Na gori omenjeno »Pojasnilo« pa pošilja »Konzorcij« našemu listu v objavo zopet drugo pojasnilo, ki je naperjeno proti našemu Krajevni odboru v Trbovljah. Še, boli pa proti njegovemu tajniku in predsedniku, torej je osebnega značaja.

Razumljivo je, da list, ki nosi napis, da je ofic. elasilu udrženja, ne bo priobčeval napadalnih člankov proti svojem odboru oziroma njegovim funkcionarjem. Mislimo pa, da ne bomo prav nič škodili, ako na kratko povemo vse.

Konzorcij je sestavljen iz invalidov in neinvalidov ugleddnih posestnikov bivših podoficiriev in ima smisel in pravi namen.

Glede tamika našega Krajevnega odbora se izražajo pomisleki, da li je v vojni postal invalid?

Spomenik nima pomena za žive žrtve, ker je kamen in imata od njega koristi predsednik Zveze vojakov in tajnik našega Krajevnega odbora. Predsednik je orodje tajnika.

Udrženju invalidov mora biti znan program konzorcija, da se vodi zapisniki sei in delaio pravila za dom? Poskušalo se je doseči skupno delovanje, da ie tov. Vozeli pri tem spil večii kvantum vina in zato pomagal začetii prvo akcijo za spomenik. Zato pa nai gre sedai Krajevni odbor k skupnemu socialno važnemu delu ali pa vsai molči, da ne bo tožen. Končno še klic k slogi. To ie bistvo dopisa. Gospodie, to ni delo, to so osebnosti. Kai nas briga pri spomenikih in domovih, kie ie postal človek invalid, v kakem razmerju sta predsednik in tajnik čisto druge organizacije, koliko ie kdo spil vina itd.?

Obstojata pač dve akciji, in sicer ena za invalidski dom druge pa za spomenik, ki se bo menda že oktobra letos odkril.

Torej druga akcija bo že kmalu gotova in videti ie, da ima uspeh. Vsak bo vesel, če bo tudi za invalidski dom uspela.

Naše udrženje se drži popolnoma pasivno in nikakor ne zatira te akcije, sai je tudi ne sme, sai srečkanje ie oblastveno dovoljeno in se mu mora pustiti neomeien razmah. Toda ni treba siliti v drugo organizacijo, če noče sodelovati, ker slučajno ne vidi haska.

Ako sestanki niso imeli uspeha, čemu drezati? Sai daie vsak funkcionar odgovor tistim, ki so ga poverili. Naše udrženje ne mara sodelovati in Zveza vojakov, ki postavlja spomenik tudi ne, in prerokanja ie konec.

Zdravje.

Človeško telo in hrana.

Kaj ie potrebno človeku za prehrano in koliko. — Hrana delavca in hrana nezaposlenega. — Sestavine hrane, potrebne človeškemu organizmu.

Da se ustanovi, kolik mora biti minimum zaslužka enega človeka, da bi se lahko prehranil, ie potrebno konstatirati koliko hrane potrebuje človeško telo na dan. Učenjaki so izračunali, da potrebuje odrasel organizem dnevno

beljakovine 135.1 gramov

masti 56.0 gramov

ogljikovih hidratov 499.7 gramov

in da mora vse to dati najmanje 3000 kalorij.

Da se to doseže, ie treba jemati dnevno sledečo hrano:

Za odraslega:				
	gramov	beljakovin	masti	ogljikovih hidratov
kruha	600	35.0	3.0	228.2
krompirja	400	8.0	0.8	82.8
mleka	500	10.5	3.5	121.0
govedine	150	34.5	8.3	—
fižola	150	34.5	3.0	73.8
riža	40	2.6	0.4	31.3
masti	35	0.2	34.7	—
sira	20	0.3	2.3	0.7
Skupaj	1895	135.1	56.0	540.8

To ie za organizme, ki ne delajo napornega dela. Za organizem, ki se izrablja pri delu, se brani zime, ie potrebno vsak dan: 600 g kruha, 500 g mesa, 40 g masti, 200 g mleka, 40 g sladkorja in 500 g prikuhe.

Po teh utrjenih potrebah človeškega organizma in glede na današnje tržne cene, se mora dnevno izdati:

Za odraslega pri težkem delu:				
za 600 g kruha	4.20 Din			
« 500 « mesa	12. — «			
« 40 « masti	1.08 «			
« 25 « sladkorja	0.40 «			
« 500 « prikuhe	2.50 «			
« 200 « mleka	1. — «			
skupaj	21.18 Din			

Za odraslega pri lažjem delu:				
za 600 g kruha	4.20 Din			
« 500 « mleka	2.50 «			
« 400 « krompirja	1.60 «			
« 35 « masti	0.94 «			
« 150 « mesa	3.60 «			
« 150 « fižola	1.50 «			
« 40 « riža	0.56 «			
« 20 « sira	0.46 «			
skupaj	15.36 Din			

Za nedorasle:				
za 500 g kruha	3.50 Din			
« 200 « fižola	2. — «			
« 30 « masti	0.81 «			
« 166 « sladkorja	0.27 «			
skupaj	6.58 Din			

Ako vzamemo rodbino s tremi otroci, od katerih ie eden odrasel, bi se porabilo za samo hrano dnevno:

1 × 21.18 = 21.18 Din	
2 × 14.36 = 30.72 «	
2 × 5.58 = 13.16 «	
Skupaj	65.06 Din

Poleg potrebe, da se človek hrani ima tudi drugih potreb: obleko, stanovanje in druge kulturne potrebe. Po podatkih, ki jih ie za 60 let preteklega stoletja zbral po celi Evropi I. Pley ie od vsega zaslužka uporabljeno za hrano 56.9 do 64 odstotkov. Koliko ie plača večja, toliko manji odstotek gre za prehrano in obratno. Po pravilu treba okrog 50 odstotkov za hrano, a druga polovica za druge potrebščine. Teh 50 odstotkov ie minimalna vsota, posebno če se pogleda, kako nas ie vojna pogubila in obubožala.

Z ozirom na ta eksistenčni minimum bi treba zaslužiti:

Na dan: Za hrano 65.06 + 65.06 za drugo = 130.12 Din	
letno: 130.12 × 235 = 47.493.80 Din	
tedensko: 47.493.80 : 32 = 913.33 «	
mesečno: 47.493.80 : 12 = 2.977.91 «	

Ker se pa na teden ne dela 7 nego 6 dni, bi se vsota 913.33 morala razdeliti s 6 in bi se dobilo za šest delavnih dni tudi vsota za sedmi dan. Tako se vidi, da bi morala minimalna mezda biti 152.22 Din dnevno, da bi se dobila hrana za nedeljo. Tako bi iznašala letna vsota 47.492.80 Din letno, kot minimum, potreben za življenje, ki bi moral biti prost davka.

Druge novice.

Povsod enako. Španska vlada ie sprejela v celoti proračun za letošnje leto. Proračun znaša 101 milijon angleških funtov. Od te vsote bo porabljenih 50 milijonov za javna dela, vojno ministrstvo bo porabilo 21 milijonov, dočim ima prosvetno ministrstvo le 6 milijonov kredita.

Angleško sredozemsko brodovje obišče naša pristanišča: Split, Šibenik, Boko Kotorsko in Dubrovnik.

Napad na davčne eksekutorje. Eksekutorska komisija ie zasegla dvema posestnikoma v Lanišću na Dolenjskem več glav živine, katero ie takoj tudi odgnala proti Ljubljani. Prebivalstva se ie polastilo veliko razburjenje. Več kmečkih mož ie napadlo eksekutorje in jim odvzelo zaseženo živino. Prihodnji dan so orožniki aretirali vse kmete, ki so napadli eksekutorje. Dogodek v Lanišću z bengalično lučjo osvetljuje neznosnost davčne prakse v Sloveniji, obenem pa tudi kaže, da naš kmet nima

denarja in da ie obubožanje splošen pojav na deželi.

Brezposelnost na Poljskem ie znašala koncem preteklega meseca 304.113 oseb. Največ brezposelnih ie v stavbeni, rudarski, tekstilni in kovinski industriji.

Železniška nesreča na Francoskem. Brzovlak Le Havre—Paris ie pred Parizom skočil s tira. Mrtvih ie 17, ranjenih pa 97 oseb.

Podzemeljske telefonske proge v Italiji. Izdelan ie projekt, da se s podzemeljskimi telefonskimi kabli zvežejo vsa večja italijanska mesta. Zveza Milan, Turino, Genova že obstoji. Tekom letošnjega leta bo zgrajena zveza Neapelj—Rim.

Hrupne scene v romunskem parlamentu. Romunski parlament vodi debato o verifikaciji mandatov. Pri tem ie prišlo do hrupnih scen med večino in opozicijo. Vodja zemljoradnikov Lupu ie obtožil vlado, da ie nasilno izvedla volitve in da ie v okrožju Fulcu imenovala nekega natakarka za volilnega komisarja. Minister za pravosodje ie na Lupuvo trditev odgovoril, da ie Lupu klevetnik in da sliši v zapor. Odgovor ministra ie tako razburil duhove, da ie nastal pretep med poslanci. Poseči ie morala vmes policija.

Raznoterosti.

Nekaj o oporokah. Nerazumljivo se nam zdi, da človek v oporoki pokaže nekako maščevanje in jezo do onega, komur ie oporoka namenjena. E. Zola opisuje staro premožno damo, ki v postelji razmišlja, kaj bi še zapisala v testament, da bi se po njeni smrti sorodniki tembolj jezili. Neki birokrat ie takole napisal svojo zadnjo voljo: Ker sem bil vse življenje s svojo ženo po njeni krivdi nesrečen — kajti nikdar se ni ravnala po mojih navodilih, pač pa ie vedno iznašla kako novo metodo, da me ie dražila in jezila, ker ie bila takorekoč le zato na svetu, da me ie mučila — zato ji zapuščam en šiling. Neki drugi čudak ie določil, da se cerkvenim zvonarjem izplača vsako leto 50 funtov (14.000 Din). Zato pa morajo vsako obletnico njegove poroke zvoniti žalostno kakor k pogrebu, obletnico njegove smrti pa veselo pritrkavati. Neki visoki častnik, o katerem ie bilo v časopisu vedno polno kritike, ie svojemu nečaku zapustil veliko posestvo, toda z jasno določbo, da ne sme nikdar v roke vzeti nobenega časopisa. Da se ne bi kdaj spozabili, mu ie postavil tri kuratorje v ta namen. Slabe izkušnje ie moral imeti mož, ki ie svoji ženi zapustil vse premoženje s pripombo, da zapade vsakokrat kazni po 200 funtov, kadar bi se pokazala na cesti brez pajčolana, 200 funtov pa vselej, kadar bi se kakemu možkemu nasmehnila in 1000 funtov, če bi dovolila, da bi jo kdo poljubil. Najgrše pa ie brez dvoma napravil oni, ki ie zapustil svoji ženi en farting (50 para), zraven pa še določil, da se ji pošlje v nefrankirani kuverti.

Izumirajoči narodi. Dolgo časa nismo verjeli, da izumirajo narodi, ki so predvsem navezani na prirodu. To se nam ie zdelo tembolj nerazumljivo, ker prekašajo nas Evropejce po svoji moči in žilavosti. Poprej namreč še ni bilo točno znano število posameznih narodov, radi česar ie bilo vsako tako sklepanje nemogoče. Kmalu pa se ie na podlagi štetja pokazalo, da primitivni narodi strahovito izumirajo. Kamčadali, ki so bili naseljeni po velikem delu severne Azije, so že popolnoma izumrli. Od prvotnih prebivalcev Tasmanije, ie zadnji Tasmanec umrl leta 1877., s katerim ie to plemo popolnoma izumrlo. Zelo rapidno pada tudi število Maorcev na Novi Zelandiji, Indijancev v Severni Ameriki, dalje Hotentotov in Bušmanov v južni Afriki. Temu izumiranju ie ponajveč vzrok npravna propalost in to zlasti v Polineziji in v severni Aziji. Druga plemena morijo svoje otroke, ker jim primanjkuje potrebnega živeža. Mnogi etnografi pripisujejo vzrokom izumiranja tudi uživanje človeškega mesa. Eden glavnih vzrokov pa sta tuberkuloza in alkohol, ki so ju tja zanesli Evropci, proti katerima so pa primitivni narodi popolnoma brez moči.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/17 pošlje vsakemu naročniku »Vojnega invalida« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Izdaja Udrženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

ARGUS ie naš najboljši informacijski zavod

ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenika

ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov

ARGUS ove informacije so vsikdar točno izbrpne in hitre

ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd

ARGUS ov telefon ie 6-25, a brzjavni naslov Argus